

Mustahkam oila - yurt tayanchi

OILA DAVRASIDA

№ 21 (367)
2019 - yil
23 - may
payshanba

www.od-press.uz

Ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

Gazeta 2012-yil may oyidan chiqa boshlagan.

2019
ЙИЛ

1 м² учун
350
сўм

III
СУРАХ

2019
ЙИЛ

280
сўм

2018
ЙИЛ

1 м² учун
320
сўм

16
НОВАБРЬ

250
сўм

1 ИЮНДАН БОШЛАБ ЯНА...

2-бет

КЎПРИК АВАРИЯ ҲОЛАТИДА!

Қулашини
кутамизми?

3-бет

ҲАЁТ МАЗМУНИ

Нима учун
яшаяпман?

4-бет

МАФКУРА ҚУРОЛИГА

айлантирманг
давлат тилини

5-бет

Ҳурматингиз
қани

ЎҚИТУВЧИ?

6-бет

Ўсмирлик даври
МУАММОЛАРИ

7-бет

ФОЙДА СОЛИФИ

чегирмалар

6-бет

ЭНГ КАМ ИШ ҲАҚИ АТАМАСИ ЎЗГАРДИ

Меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори
577 170 сўм этиб белгиланди

Ўзбекистонда меҳнатга ҳақ тўлаш, пенсиялар ва бошқа тўловлар миқдорларини аниқлаш тартиби такомиллаштирилмоқда. Ўзбекистон Президентининг 2019 йил 21 май куни «Меҳнатга ҳақ тўлаш, пенсиялар ва бошқа тўловлар миқдорларини аниқлаш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»ги фармони қабул қилинди, дея хабар берди ЎА.

Фармонга мувофиқ, 2019 йил 1 сентябрдан бошлаб иш ҳақини энг кам миқдори ўрнига қуйидаги миқдорлар белгиланди:

- Меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори – 577 170 сўм;
- Базавий ҳисоблаш – 202 730 сўм;
- Пенсияни ҳисоблашнинг базавий миқдори – 202 730 сўм.

Бунда: Меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори маош, устамалар, қўшимча ҳақ, гонорар, қўшимча иш учун компенсация тўловлари ва рағбатлантирувчи тусдаги тўловларнинг бошқа турлари, шунингдек, қонунийликда белгиланган ушланмалар, илгари энг кам иш ҳақига нисбатан белгилаб қўйилган бошқа тўловлар миқдорини аниқлашда ҳамда оилаларнинг ижтимоий қўллаб-қувватлашга муҳтожлиги ва ишсизлик бўйича нафақалар миқдорини аниқлашда қўлланилади.

Базавий ҳисоблаш миқдори эса қуйидагиларни аниқлашда қўлланилади:

– солиқлар, йиғимлар, жарималар, давлат божлари ва кўрсатилаётган давлат хизматлари учун бошқа тўловларнинг миқдорларини;

– тадбиркорлик билан шугулланиш учун патент, лицензия ва бошқа тўловларнинг қиймати, ташкилотларнинг устав ва бошқа фондлари (*каттали*) миқдори, пулсиз шаклда тўланадиган акциялар, бошқа қимматли қоғозларнинг қиймати, юридик шахслар активларининг баланс қиймати, микрокредитлар ва лизинг, шунингдек бошқа молиявий-иктисодий кўрсаткичларнинг чекланган миқдорини.

Пенсияни ҳисоблашнинг базавий миқдори пенсиялар, устамалар, қўшимча ҳақ ва компенсация тўловлари, шунингдек, ходимлар соғлиғига етказилган зарарни қоплашда қўлланилади.

Энг кам иш ҳақига нисбатан белгиланган устамалар, қўшимча ҳақ, мукофотлар ҳамда бошқа компенсация ва рағбатлантирувчи тусдаги тўловларнинг барча турлари мазкур тўловларнинг сўмда ифодаланган амалдаги миқдорларини сақлаб қолган ҳолда қайта ҳисоб-китоб қилинади.

Талаба контрактни ошадими?

Масалан, иктисод йўналишининг контрактни ЭКИХ 50 баравари (10 млн. 136 минг сўм) эди, энди шу 577 минг сўмдан ҳисобланса, 28 млн. 858 минг сўм бўладими?

«Йўқ, контрактлар тархи ошмайди, дея маълум қилди ҳуқуқшунос Хушнуд Худойбердиев ўзининг телеграм каналда.

Илгари «энг кам иш ҳақи» деган тушунча бор эди. Солиқлар, мажбурий тўловлар, жарималар, талабаларнинг контракт ва бошқа нарсалар айнан шу ЭКИХга боғлаб қўйиларди.

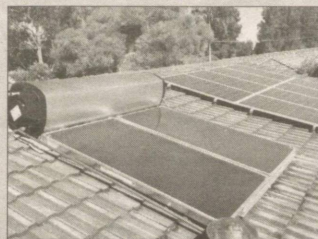
Кўпчилик «энг кам иш ҳақи» миқдорини ойликлар билан боғлар ва «202 минг сўм ойликка ҳам яшаб бўладими?» деган эътирозлар жуда кўп учрар эди. Лекин энг кизиги Ўзбекистон ҳудудидаги меҳнат учун тўланадиган энг кам иш ҳақи аслида 202 минг сўм эмасди. У бирмунча баландроқ ва иш ҳақларининг ҳисоблаш тартиби алоҳида эди.

Разряд, тариф коэффициентига деган тушунчалар билан ҳисоблаганда шу кунгача Ўзбекистонда I ставка учун энг кам ойлик иш ҳақи 577 минг 172 сўмдан кам бўлиши мумкин эмас эди. Яъни энди «меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори» деган атама пайдо бўлди ва у 577 минг 170 сўм этиб белгиланди.

Қуёшдан фойдаланиб, солиқдан озод бўлинг

Қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланган шахслар солиқлардан озод этилади. Бу 2019 йил 21 май куни имзоланган «Қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланиш тўғрисида»ги қонунда белгиланди.

Қонунга мувофиқ, қайта тикланувчи энергия манбаларидан энергия ишлаб чиқарувчилар қурилмаларини (номинал қуввати 0,1 МВт ва ундан ортиқ бўлган) ўрнатганлик учун ўн йил муддатга мол-мулк солиғини тўлашдан ҳамда ушбу қурилмалар билан банд бўлган участкалар бўйича ер солиғини тўлашдан озод қилинади.

Энергия ишлаб чиқариш ускуналарини ишлаб чиқарувчилар давлат рўйхатидан ўтказилган санадан эътиборан беш йил муддатга солиқнинг барча турларидан озод қилинади.

Амалдаги энергетика ресурслари тармоқларидан тўлиқ узиб қўйилган яшаш учун мўлжалланган жойларда қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланувчи шахслар уч йил муддатга жисмоний шахслардан олинган мол-мулк солиғидан, ер солиғидан озод этилади.

Нотариус «SMS хабар» юборади

Адлия вазирлиги томонидан жорий йилнинг 1 июндан нотариуслар фаолиятида «SMS хабар» электрон тизими жорий этилмоқда.

Адлия вазирлиги Жамоатчилик билан алоқалар бўлимида ЎзАга маълум қилишларича, «SMS хабар» да 2 та жуда муҳим маълумот бўлади:

Биринчиси, хабарда нотариал ҳаракатлар учун миқдор томонидан амалга оширилган тўловнинг аниқ миқдори кўрсатилган бўлади. Яъни, нотариат ходими талабига асосан ёки кассада миқдор томонидан тўланган пул миқдорини SMS хабарда кўрсатилган қонуний тўловлар миқдори билан солиштириш имконияти пайдо бўлади.

Иккинчиси, нотариал ҳаракатни охирига етказиш учун SMS хабар орқали тўртта рақамли код миқдорнинг телефонига юборилади. Нотариус ушбу тасдиқловчи кодни электрон тизимга киритгандан сўнггина нотариал ҳаракатни амалга оширишни расман яқунлашга руҳсат этилади. Ушбу код нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун қайт вазирига бажаради.

Агар мобил телефони йўқ бўлса, миқдорнинг бирор қариндоши ёки танишининг телефони орқали ушбу хабарни олиши ва тасдиқловчи кодни нотариусга айтиши орқали нотариал ҳаракатни амалга ошириши мумкин.

Мактаб формаси учун олдиндан пул йиғиляптими?

Ижтимоий тармоқларда мактаб формаси учун оналардан пул йиғиляётгани ҳақидаги гаплар юртдошларимизни ташвишга сола бошлади. Халқ таълими вазирлиги бу масалага оидлик киритди, деб ёзмада ЎА.

Бақорги – қизки

Қизки

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 15 августдаги «Давлат умумий ўрта таълим муассасалари ўқувчиларини замонавий ягона мактаб формаси билан таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига кўра, 2019-2020 ўқув йилидан бошлаб давлат умумий ўрта таълим муассасаларида замонавий ягона мактаб формаси жорий этилиши кўзда тутилган.

Қарорда «Ўзтўқимачиликсаноат» уюшмаси мактаб формасини ишлаб чиқарувчи ташкилотлар рўйхатини ҳудудлар бўйича шакллантириши, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари «Ўзтўқимачиликсаноат» уюшмаси билан биргаликда юртимизнинг ҳар бир туман (шаҳар) марказининг аҳолига қулай жойларида мактаб формасини ишлаб чиқарувчи ташкилотларнинг савдо шохобчаларини ташкил этиши, уларнинг жойлашиши манзиллари оммавий ахборот воситалари орқали эълон қилиниши белгиланган.

Халқ таълими вазирлиги маълумотига кўра, мактаб директорлари ёки синф раҳбарларининг ягона мактаб формасини сотиб олиш жараёнига аралашуви тақиқланган. Ота-оналар янги формани ташкил этиладиган савдо шохобчаларидан сотиб олиши керак бўлади.

ЭШИТДИНГИЗМИ?

1 ИЮНДАН БОШЛАБ

газ ва электр нархи яна ошади

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 1 ноябрдаги «Ёқилғи-энергетика ресурсларининг нарх ва тарифларини босқичма-босқич ўзгартириш тўғрисида»ги 897-сонли қарорига мувофиқ 2019 йил 1 июндан бошлаб табиий ва суюлтирилган газ ва электр энергияси учун нархлар оширилади.

Жумладан, табиий газнинг (1 м³ учун) нархи:

- ҳисоблаш асбоблари бўлганда аҳолининг коммунал маиший эҳтиёжлари учун — 350 сўм;
- ҳисоблаш асбоблари бўлмаган ҳолда:
 - оёқат тайёрлаш ва иссиқ сув таъминоти учун — 605 сўм;
 - иситиш тизими учун — 350 сўм.

Табиий газ баҳоси сўнгги марта 2018 йилнинг 16 ноябидан оширилиб, 1 м³ учун 320 сўм нарх белгиланганди.

Электр энергиясининг (1 кВт соати учун) нархи:

- I ва II гуруҳдаги истеъмолчилар учун — 370 сўм;
- III гуруҳдаги истеъмолчилар, шу жумладан аҳоли учун — 280 сўм;
- IV гуруҳдаги истеъмолчилар учун — 392 сўм этиб белгиланган.

Бугунги кунда 1 кВт соат электр энергияси нархи (аҳоли учун) — 250 сўм.

«Оила даврасида» газетасининг 2019 йил 2 май 18-сонида «Ўзи бир танга, тўни қирқ танга. Коммунал хизматлар нархи даромадимизга мутаносибми?» сарлавҳали мақола чоп этилган. Унда коммунал тўловлар борасидаги қатор муаммолар кўтарилган эди. Жумладан, коммунал хизматлар учун нарх қандай асосда белгиланиши ва ошishi юзасидан муза-

саддилар эътиборига қатор саволлар қўйилган эди: «Коммунал хизматлар нархи йилига камида икки марта ошяпти. Баъзан иссиқ сув ва иссиқлик таъминоти тарифи уч марта ҳам ошган пайтлар бўлди. Мисол учун, электр нархи ўтган йилик 16 ноябрдан 250 сўм, жорий йил 1 июндан 280 сўм қилиб олдиндан белгиланган. Бу қиймат қаердан келиб чиққан, қандай омил эътиборга олинган? Ёки июнга келиб кўмир нархи ошадими? Ҳа, бизда коммунал тўловлар учун ўрнатилган нархлар қаердан келиб чиққани доимо номаълум бўлиб келган.

Тариф ошishi борасида аҳоли бир ой олдин огоҳлантирилади. Аслида огоҳлантириш хабарига нарх ошishi сабаблари аниқ ва асосли тарзда кўрсатилиши керак эмасми?!»

Мақоладаги ушбу фикрлар қанчалик ҳақиқат экани юқорида айтилганидек, коммунал тўловлар нархи ошishiда яна ўз ифодасини топти. Жорий йилнинг 1 июндан электр энергияси ва табиий газ нархи ошishi тўғрисида огоҳлантирилдию аммо унинг асосли сабаблари ҳуусида жўяли бир гап айтилмади.

Халқаро аҳамиятдаги А-380 «Ғузур — Бухоро — Нукус — Бейнеу» автомобиль йўлининг 184-километрида «Аму-Бухоро» канали устидаги йўл ўтказгич, яъни Қоровулбозор туманига кириш йўлидаги кўприкда HOWO русумли оғир юк ташувчи автомобилнинг тушиб кетгани эсингиздами? Уша кўприк таъмирлангунча олти ойдан ошиқроқ вақт ўтди. Бу вақт ичида йўл ўтказгичдан энгил автомобиллар навбат билан узундан-узук тирбандликда ўтишган бўлса, юк автомобиллари 25 километрли айланма йўллари босиб ўтишига тўғри келди. Бу фалокатга аввало кўприкнинг ўта катта оғирликдаги авторанспорт воситаларини кўтаришга мўлжалланмагани, қолаверса, 30 йилдан буён таъмирга муҳтож ҳолатга келиб қолгани сабаб бўлган бўлса, ажаб эмас. Кўза кунда эмас, кунда синади, дея бежиз айтилмаган.

Қачон сабоқ бўлади?

Шу йиллар билан Когон туманидаги катта темир йўл устидаги кўприкдан («Ғузур — Бухоро — Нукус — Бейнеу» автомобиль йўлининг 208 километридаги йўл ўтказгич) ўтаётганимда негадир ҳар гал хавотирга тушаман. Ушбу йўл ўтказгич ҳам аллақачон таъмирга муҳтож ҳолатга келиб қолган. Турна қатор бўлиб тизилиб ўтаётган катта-кичик юк машиналар дейсизми, автобус, трактор, энгил автотранспорт воситалари дейсизми — охири кўринмайди. Агар бу кўприк қулайдиган бўлса, бир эмас, бутун бошли машиналар қарвонига, бу ходиса поезд ўтаётган пайтга тўғри келса, юзлаб одамларнинг ҳаётига хавф солиши табиий.

Ушбу кўприкнинг ҳозирги аҳволи, қанча оғирликкача юк кўтара олиши ва қачон таъмирланиши ҳақида сўраш учун вилоят автомобиль йўллари худудий бош бошқармасига мурожаат қилдим. Бошқарма ходими кўприкнинг ҳақиқатдан ҳам таъмирталаб экани, уни таъмирлаш 2019 йилга мўлжалланган Инвестиция дастурига киритилгани, ҳаттоки Президентимизнинг 29-30 март кунлари вилоятга қилган ташрифи чоғида ўтказилган йиғилишда бу масала кўтарилганини айтди.

— Тез орада қурилиш бошланади, деясиз, таъмирлашнинг аниқ мuddати белгиланганми, сўрадим мутахассисдан.
— Бу катта кўприкни қуриш осон иш эмас сингилм, камида олти ой, бўлмаса бир йил вақт кетади. Лойиха тузилади, шартномалар имзоланади. Барчаси вақт талаб қилади, — деди у.

Олти ой ёки бир йил ичида кўприкнинг қулаб тушмаслигига ҳеч ким қафолат бермайди. Қачон сабоқ олишни, хулоса

чиқаришни ўрганамиз? Шунинг учун ҳам мутасаддилар эътиборини айнан шу масалага қаратишни лозим топдик. Унинг ҳозирги ҳақиқий ҳолати ҳақида мутахассис хулосаси масъулларнинг масалага жиддийроқ ёндашишга ундашига ишонамиз.

Мутахассис хулосаси

— Халқаро аҳамиятдаги А-380 «Ғузур — Бухоро — Нукус — Бейнеу» автомобиль йўлининг 208 километридаги йўл ўтказгич 1967 йилда қурилган бўлиб, унинг узунлиги 100,9 метрни ташкил қилади, — дейди вилоят автомобиль йўллари худудий бош бошқармаси бош мутахассиси Фаррух ДЕҲҚОНОВ. — Йўл ўтказгич Ўзбекистон Президентининг 2016 йил 23 декабрдаги 2697-сонли қарорига асосан қайта қуриш дастурига киритилган. Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 6 июлдаги 05-21/1-540-сон билан рўйхатга олинган 148-баённомасига асосан йўл ўтказгични қайта қуриш ишлари учун бош пулратчи этиб, «Ўзбекистон темир йўллари» АЖга қарашли «Кўприкқурилиштрести» унитар корхонаси белгиланган. Лекин, бугунги кунга қадар объектда таъмирлаш ишларини олиб бориш учун буюртмачи ва пулратчи корхона ўртасида шартнома тузилмаган.

Мавжуд йўл ўтказгич (кўприк) қириб-чиқиш жойларидаги ўтиш плиталарининг мутлақо талабга жавоб бермаслиги натижасида қониқарсиз ҳолга келиб қолган. Йўл ўтказгичнинг қатнов қисми конструкциялари бутунлай яроқсиз ҳолга келган бўлиб, ёғингарчилик сувлари кўприкнинг оралик қурилмаси ва таянчлари ҳолатини вақт

Талафотни тасаввур қилишнинг ўзи қўрқинчли

ёхуд авария ҳолатидаги кўприкнинг қулашини кутамизми?

МАЪЛУМОТ

«...Ўзбекистон темир йўллари» АЖнинг «Кўприкқурилиш» трести унитар корхонаси — автомобиль йўллари кўприklarини, йўл ўтказгичлар (ёндошиш йўллари билан бирга 500 погон метрдан кўпроқ узунликда) ва бошқа сунъий иншоотларни эксплуатация қилиш бўйича ваколатли ташкилот этиб белгилансин.

Президентнинг 2017 йил 4 октябрдаги «Автомобиль йўллари кўприklarини, йўл ўтказгичлар ва бошқа сунъий иншоотларни қуриш ҳамда фойдаланишни ташкил этиш тизимини такомиллаштириш тўғрисида»га қароридан.

ўтган сайин емириб бормоқда.

Деформация чоклари авария ҳолатига келган бўлиб, улар остида кўндаланг ёриқлар ва айрим жойларида ўйиқлар пайдо бўлган. Йўл ўтказгичнинг мавжуд металл панжаларлари ҳам, қириб-чиқиш жойларидаги йўл тупроқ кўтармаси кенглиги ҳам метёрий талабларга жавоб бермайди.

Ҳозирги кунда замонавий оғир юк ташувчи транспорт воситалари тиркамаси билан юз тоннадан ортиқ юк олиб ўтмоқда.

Суткасига 4 минг йўловчи

Фаррух Дехқонов айтганидек, ушбу йўл ўтказгичнинг бугунги аҳволи анчагина жиддий. Ушбу халқаро аҳамиятдаги автомобиль йўлининг серкатновлиги эътиборга олинса, ҳар икки томонга ўтаётган юк ташувчи машиналар хисобига кўприкка 200 тоннадан ортиқ оғирликдаги юк тушаётгани ҳам сир эмас. Бу эса хавфни янада оширади. Йўл ўтказгич устидан ўтаётганларнинг ҳам, темир йўлдаги поездлар хизматидан фойдаланган фуқароларнинг ҳам ҳаётини таҳликага солади.

Ўрганишни давом эттириб, бир суткада йўл ўтказгич остидан ўтувчи поездлар сонини биланч учун Бухоро темир йўл вокзалига бордик. Бу ерда мутахассиснинг берган маълумоти кўра, Бухоро — Тошкент, Хива — Тошкент, Қўнғирот — Тошкент йўналиш поездлари бир суткада бориб келишини хисобга олсак 6 маротаба айнан шу кўприк остидан ўтади. Афросиёб поезди эса бир суткада икки маротаба бориб келади. Демак, 4 маротаба кўприк остидан ўтади. Бундан ташқари, ҳафтанинг баъзи кунларида эса 12-16 мартагача поездларнинг қатнови йўлга қўйилган. Битта йўловчи поезди 400-450 нафар, Афросиёб поезди эса 250 нафар йўловчи билан йўлга

чиқар экан. Демак, бир суткада 3700-4000 йўловчи поездлар хизматидан фойдаланади. Шундай экан, ушбу поездлар устидан ўтувчи кўприкнинг қулашини, у етказадиган талафот ва фалокат оқибатлари ҳақида ўйлашнинг ўзи қўрқинчли. Гап одамлар ҳаётини таҳликага соладиган сабаблар ҳақида кетар экан, бу масалани эътиборсиз қолдириб ёки кечиктириб бўлмайди.

Ушбу йўл ўтказгични қуришда бош пулратчи этиб, «Кўприкқурилиштрести» унитар корхонаси белгиланган экан, уларга қачон маблағ ажратилади, қачон лойихани ишлаб чиқишади, қачон буюртмачи билан шартнома тузишади деб, қўл қовуштириб ўтиришнинг пайти эмас, бизнингча. Балки, янги, чидамли кўприк қурилиб фойдаланишга топширилгунча қадар бошқа ушбу йўл ўтказгич вазифасини бажарувчи йўл йўқлигини инобатга олиб, унинг устидан ўтаётган транспорт воситаларини тартибга солиш лозим. Мутасадди ташкилотлар ўзаро ҳамкорликда оғир юк ташувчи машиналар қатновини назорат қилиб, белгиланган оғирликдаги транспорт воситалари ўтишини йўлга қўйишар балки.

Биз эса ушбу масалада тегишли мутасаддилардан муносабат кутиб қоламиз.

Наргиза ҚУВОНЧЕВА,
журналист

Йўл ўтказгичнинг қатнов қисми конструкциялари бутунлай яроқсиз ҳолга келган бўлиб, ёғингарчилик кўприкнинг оралик қурилмаси ва таянчлари ҳолатини вақт ўтган сайин емириб бормоқда.

Юк кўтариш қобилияти 80 тоннага мўлжалланган кўприкдан бугунги кунда 100 тоннадан ортиқ оғирликдаги юк машиналари ҳам ҳаракатланмоқда.

Минг биринчи ниқоб

«Мен нима учун яшаяпман? Ҳаётнинг мазмуни нима?»

Нега баъзи адабий асарларни ўқиганда бир умр унинг таъсирига тушиб қоламиз-у, бошқасини бугун ўқисак эртасига унутамиз? Мазмунан бой асар яшовчанми ёки шаклан гўзалми? Гоҳо шаклан гўзал асар ўқилган заҳотиёқ унутилгандек, баъзи ўта мазмуни асарларнинг-да қисмати бундан ортиқ бўлмайди? Нега? Оламда фикрлайдиган одамлар қанчалик кўп бўлса, бундай саволларга жавоблар ҳам шунчалик хилма-хил. Қуйидагилар эса менинг шахсий муножазаларим.

Менимча, мавсумий асарларда энг аввал чин икор етишмайди. Бунинг учун инсон юзида тинимсиз ўрин алмашиб турувчи ниқоблар халал беради. Токи ёзувчи оқ қоғоз қаршида сўнгги — минг биринчи ниқобини ечиб ташламас экан, боқий асар дунёга келишидан умид йўқ. Буюк мутафаккир Лев Толстой минг биринчи ниқобни еча билган шахс ва ёзувчи эди. У қолдирган адабий мероснинг асрори абадияти ҳам шунда бўлса не ажаб.

Зулко мунаққид Озод Шарафиддинов Толстой асарларидан бирини «Икорнома» деб таржима этибдики, ушбу сарлавҳа узукка қўйилган биллур кўздек асар руҳига мос тушган. Ўқияжагингиз фикрлар «Икорнома» хусусида.

«Икорнома» муаллифи «Мен нима учун яшаяпман? Ҳаётнинг мазмуни нима?» деган мураккаб саволларга рўбарў келади ва ушбу асарда мазкур муаммонинг ечимини топишга уринмайди, йўқ! Балки ўзининг бошқалар билмайдиган, билиши-да мумкин бўлмаган ички кифасини бешафқат очиб ташлайди, таҳлил этади. Муаммо эса табиий ечим топади.

Умуман, инсонлар онгида бундай фавқуллода эврилишлар бир жиҳати билан чақалоннинг туғилишига ўхшайди. Чақалон ой-куни тўлғач, мукаррар туғилганидек, Толстой дуч келган саволлар ҳам инсон умрининг маълум бир палласида дафъатан учқунлашиб қолади. Далил тарикасида бугунги кунимиз билан боғлиқ иккита мисол келтираман. Биринчиси, «Икорнома»нинг қўлимдаги нашридаги таржимон сўнгсўзидан. Таржимоннинг ёзишча, Қашқадарё вилояти ҳокими Нуриддин Зайниев тасодифий бир суҳбатда Толстой «Икорнома»сидан гап очади. Адибнинг ушбу асари ички дунёсини «ағдар-тўнтар қилиб юборгани»ни айтади. Бу билан асарнинг таржима этилишига сабабчи ҳам бўлади. Иккинчи мисол шуки, бир кун амалдор, ўзига тўқ акахонлардан бири менга «Калила ва Димна»даги (Толстой «Икорнома»да келтирган шарҳ ривояти) «Бурзо ҳаким ҳақидаги боб»ни бошдан-охир ўқиб берди. Шунинг ўқигандан бери ҳаёти маъносини йўкотаёзгани,

турли зиддиятли ўйлар миясини ғовлатиб юборганини чексиз алам билан баён этди. Унда мен ҳали «Икорнома»дан беҳабар эдим. Таржиманинг матбуот вариантини илк бор ўқиганимда туйқус кўнглимдан «Толстой сюжетни шарқдан ўзлаштирган экан», деган гап кечди. Анча вақтлар бундан фахрланиб, шу фикримни ошна-оғайниларга уқтиришга уриниб юрдим. Бирок асар таржимасининг китоб вариантини қайта-қайта ўқигач, фикрим ўзгарди. Англадимки, «Калила ва Димна»даги боб Толстой учун бир восита бўлган экан, холос. Майли бунинг ўзи алоҳида мавзу. Ҳозирча юқоридаги мисолларга қайтайлик.

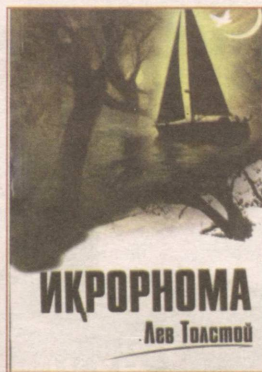
Қўринадики, далил келтирганимиз кишиларнинг ҳар иккиси ҳам ўрта ёшдаги, иктисоди, мавқе-мартабаси жойида, орзуларининг кўпига эришган, акли, мустақил фикрли одамлар. Уларнинг саволларига муносабатлари ҳам анчайин яқин. Шу маънода, ўзим билган, кузатиб юрган одамларни тўрт тоифага ажратган бўлардим:

а) шундай саволга дуч келиб, унинг ечимини топишга уринган, бироқ топа олмаганидан бу ҳақда ўйламай яшашни афзал билганлар;

б) саволга дуч келган илк дақиқадан бошлаб, ундан юзини тескари ўгириб яшашга ўрганганлар;

в) умуман бундай саволга етиб келмасдан ўтиб кетадиганлар;

г) саволнинг оддий ечимини

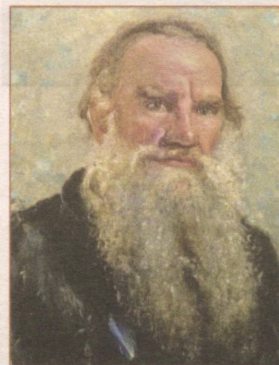
Толстой фикрлари билан ҳадиси шарифдаги «Чуқурлашманг адашасиз» деган буюк ҳақиқатга етиб келадики, биз билган кўплаб «даҳо»лар ушбу жайдари фалсафа моҳиятини англамасдан ўтиб кетдилар.

топган ва хотиржам яшаб ўтаётганлар.

Албатта, бу менинг жўн бир кузатишларим натижаси холос. Бирок «Икорнома»да сизга маълум муаммолар башарий фикратнинг олий чўққисидан туриб таҳлил этилади. Зеро, «Икорнома» муаллифи кўпчиликнинг тушига-да кирмаган ҳаёт мактабини ўтаган, бойлиги, мартабаси ҳавас қилгулик, диний ва дунёвий билимларни мукаммал эгаллаган, истеъдодда, тафаккурда гений даражасидаги бир шахс эди.

Адиб ўз ички дунёсининг астар-аврасини ағдариб энг қоронғу пучмоқларига доғури кириб борар экан, мавжуду вужудга келмаётган фикрларга таянишга, токи ўзини изтиробга солиб қўйган сўроқларга ишонарли бир жавоб топишга бел боғлайди. Аммо ҳар сафар бу жумбоқ қаршида оқиб юз нотагани эканини ҳис этади. Ҳис этгани сайин ҳаётидаги маъносизлик юз қара ошади. Мана шундай руҳий изтироблар алал-оқибат уни «... ўшанда ҳар кун оқшомларда ўзим ёлғиз ўтирадиган хонадан тизимчи олиб чиқиб ташлардим — ечинаётиб, бехосдан икки жавон ўртасидаги тўсинга ўзимни осиб қўймай дедим-да. Овга ҳам милтлик кўтариб бормай қўйдим, чунки тепкини босиш билан одам ҳаётдан осонгина маҳрум бўлади-қўяди — шунга лакка учмай дердим», дея ифодалайди ўз ҳолатини муаллиф.

Инсон табиятининг қизиқчилигини кўрингки, бир вақтнинг

ўзида бир одам ҳам ҳукм этгучи, ҳам маҳкум, ҳам ижрочи, ҳам халоскор. Бу пайт бешинчи «мен» савол сўрайди: «Қандай яшашим лозим?!»

«Ҳаёт ҳақида менинг ўйларим, — деб ёзади муаллиф — инсониятнинг энг бақувват ақл эгалари хулосаларига тўғри келди». Хўш, ушбу хулосалар нимадан иборат эди? «Боши берк кўчадан чиқишининг биринчи чораси билмаслик экан. Унинг маъноси шундан иборатки, ҳаёт ёвуз нарса экани ва яшашнинг маъносизлигини билмаслик, англамаслик керак... Иккинчи чора — эпикурона чора. Яъни ҳаётдан умидвор бўлмақнинг имкони йўқлигини билатуриб, ҳозирча мавжуд неъматларнинг ҳаммасидан истеъфода этилади... Учинчи чора куч ва қудрат чорасидир. У шундан иборатки, ҳаёт ёвуз нарса экани ва унинг маъносизлигини англагач, ҳаётни махв этадилар... Тўртинчи чора ожизлик чорасидир. У шундан иборатки, ҳаётнинг ёвуз нарса экани ва маъносизлигини англаб, одам яшайдан ҳеч нарса чиқмаслигини олдиндан билса-да, яшашда давом этади...»

Аммо жавобларнинг барчасида «ҳаёт ёвузликдан иборат, яшайдан ҳеч қандай маъно йўқ», деган ақида ҳукмрон. Унда «Инсоният яшамай қўя қолса ҳам бўлаверадиган бир ҳолда нима учун яшайди?» Наҳот, донолар келган хулосалар бу зил-замбил саволларнинг бошқа шаклигина бўлса?!

Толстойнинг буюклиги шундаки, у мазкур тўрт чора исқандарига қилиб кетмайди. Мурасасиз равишда бешинчи чорани ахтара бошлайди. Унинг дастлабки англаб етган ҳақиқати шу пайтгача мавжуд хулосаларининг хатолиги бўлади. «Хато шунда эдики, — ёзади муаллиф — менинг фикрларим ўзим қўйган масалага мувофиқ эмас экан... «Мен адашганимни ва қандай қилиб адашганимни англадим. Мен нотўғри фикр юритганим учун эмас, балки гуноҳкорона ҳаёт кечирганим учун адашган эканман. Яна англадимки, «Менинг ҳаётим нима» деган

саволим «ёвузлик» деб берган жавобим мутлақо тўғри бўлган экан. Хато шунда бўлган эканки, фақат менгина тааллуқли жавобни бутун ҳаётга нисбатан қўллабман».

Муаллифга кўра, бунинг сабаби оддий — оқни оққа, қорани қорага қиёслаш натижасида айниятнинг келиб чиқишидир.

Кўпчилигимиз аклимиз «қуйилиб», мустақил фикрлай бошлаган кезларимизда беғубор болаликни соғинамиз. Улғайганимиз сайин ҳаётнинг қабоҳатга тўлалигиндан қайғураемиз. Ўзимизни юсак орзулари барбод бўлган жабрдийда хисоблаймиз. Бироқ ўзимиз аллақачонлар қочмоқчи бўлганимиз катталар дунёсининг бир мурватчасига айланаб қолганимизни англамаймиз ёки икор этимиз келмайди. Айният фалсафасига тобе бўлиб яшайверамиз. Жиндек укувимиз бўлса, бу ҳақда қиссалар, романлар ёзамиз. Толстойни эса ёлғизлик ўқимаймиз ҳам.

Лев Толстой айтидики, аклий илм билан ҳаёт маъносини, ўзлик дунёсини англаб бўлмас. Бу сенинг имконингдаги иш эмас. Чирансанг, нажжор ишига бурнини тиккан маймун ҳолига тушасан. Англамоқ йўли «...но-оқилона ёхуд гайришуурий билим», яъни иймондир. Ҳаёт иймон устига қурилган ва шунинг учун ҳам абадийдир. Агар ҳаёт мазмунини ақл белгилаганда, инсоният аллақачон махв бўлган бўлар эди. Мен шунинг англадим. Сен-да англашга урин.

Толстой шундай фикрлари билан ҳадиси шарифдаги «Чуқурлашманг адашасиз» деган буюк ҳақиқатга етиб келадики, биз билган кўплаб «даҳо»лар ушбу жайдари фалсафа моҳиятини англамасдан ўтиб кетдилар.

Адиб «Икорнома»да «Иймонсиз яшаб бўлмайди... Мен фақат худога ишонган кезларимдагина яшадим... Ундан кейин келадиган «Ота, Ўғил ва Муқаддас Рухга сиғинайлик» деган иборани тушириб қолдирдим, негадир уларни тушуна олмас эдим...» деб ёзади. Шу сабабми, баъзи фарб олимлари уни гоҳо эътиқоди чекланганликда, гоҳо чалқаш фикрлашда, гоҳо динсизликда айблайдилар. Ҳатто уларни қўллаб-қувватловчи замондошларимиз ҳам топилади.

Зеро, кимдир худони шериксиз танишдан бебаҳра экан, бунда Толстойнинг айби нима? Одам ўзи бормаган манзилнинг мавжудлигини инкор этолмайди-ку?!

Алқисса, Толстойни англамоқ учун унинг асарларини қайта-қайта ўқиган маъқул. Ундаги маъноларнинг чеки йўқ. Зеро, бу неъмат барчамизга татигулик.

Узоқ ЖЎРАҚОВ,
филология фанлари доктори,
профессор

МАЪЛУМОТ

Дунёдаги энг улкан китоб 1832 йил Лондонда 100 нусхада чоп этилган «Инглиз қаҳрамонлари пантеони»дир. Унинг узунлиги – 8 ярд, эни – 4 ярд (1 ярд – 91 сантиметр). Ҳарфлар катталиги – 15 сантиметрдан каттароқни ташкил этган.

ЎЗИНГДАН ЧИҚҚАН БАЛОГА...

Тилни мафкура қуролига айланторманг, жаноб «фаоллар»!

Болалигимда қишлоғимизда оёқ кийимлари ишлаб чиқариладиган фабрика ишга тушган эди. Халқ тилида «обувной» деб номи чиққан бу фабрикага бизнинг ва атрофдаги қишлоқлардан мактабни битирган ёшлар ишга кира бошлашди. Ўша йили мактабни тамомлаб ўқишга қиролмаган олам ҳам келаси йилгача шу фабрикада ишлаб туришни лозим топди. Унга кўни-кўшни қиз-йигитлар қўшилди. Ушанда уларнинг барчаси бир муаммога дуч келишган эди: ишга кириш учун ариза рус тилида ёзилиши керак экан!..

Буни ҳамма табиий қабул қилган. Сабоби у пайтларда «иккинчи она тилимиз» ҳисобланган рус тили амалда аллақачон биринчиликка чиқиб олган эди. Ҳеч ким, ўша фабриканинг раҳбарлари (*бўлмаса ўзимизнинг одамлар*) ҳам, ишловчилар ҳам аризани ўзбек тилида ёзса ҳам бўладики, демаган. Очиғи бу ҳақда ўйлаб ҳам кўришмаган. Рус тилида ёзилади, тамом-вассалом. Хуллас, кимдир рус тили ўқитувчисининг олдига чопади, кимдир «армияда ўрис тилини ўрганиб келган» акаси ёки бирор қариндошидан ёрдам сўрайди. Аризалар қайта-қайта ёзилади, қайта-қайта йиртилади... Ишқилиб, амаллашади. Бу энди қирқ йиллик гаплар.

Ўзбекистон мустақил давлат бўлганига ҳадемай 28 йил тўлади. Ўзбек тилига Давлат тили мақоми берилганига эса ўттиз йил бўлди! Хўш, нима ўзгарди?

Яқинда вилоятда яшайдиган бир қариндошимиз телефон қилиб ёрдам сўраб қолди. У аёлнинг анча йиллардан бери ҳар икки-уч ойда фарзандини Тошкентдаги клиникалардан бирида даволатиб туришини биламан. Катта пул сарфлайди. Лекин бемор кўп, синчиклаб текширувлар, таҳлиллар ҳар бир беморга анча вақт олади. Шу боис олдиндан навбатга ёзилиш керак. Муолажалар яхши самара бераётгани учун улар эринишмайди сира. Навбатга ёзилади, клиника ходимлари қабул кунини белгилашади ва қабулдан бир кун олдин ўзлари мижозга телефон қилиб айтишади. Ҳаммаси рисоладагидек. Мендан ёрдам сўраганининг сабаби эса...

Ўша аёл икки ой олдин ҳам текширувга олиб келган ўглини. Текширишган, муолажа натижалари таҳлил қилинган ва янги муолажалар ёзиб берилган. Врач кўрсатмаси билан 250 минг сўмга қанақадир аппаратга ҳам туширган фарзандини ва кейинги сафар келишини рўйхатга ёздиршини ҳам унутмаган. Белгиланган сана яқинлашганда клиникадан унга телефон қилишган, лекин унинг телефони «доирадан ташқарида» бўлиб бонс улана олишмаган. Клиникадан кўнгирак бўлганини билган аёл ўзи сим қоккан. Гўшақни русийзабон ходим олган ва рус тилида навбати ўтиб кетганини, яна навбатга ёзиб ўзи телефон қилишини айтган. Лекин кўнгирак қилмаган. Муаммо шундан бошланган. Ҳар сафар клиникага кўнгирак қилганида ўша ходим рус тилида жавоб берган, унинг гапларини амал-тақал тушуниб олган аёлнинг ўзбек тилидаги жавобларига парво ҳам қилмаган. Ахир, кун ўтяпти, белгиланган вақт

ўтиб кетса, бемор қайтадан 250 минг тўлаб яна аппаратга тушиши керак-да. Кейинги сафарлар эса унинг овозини эшитибок гўшақни тарақлатиб қўйиб қўйиш бошланган...

Ундан клиника рақамини олиб кўнгирак қилдим, ўша ходим олди гўшақни. Ўзбек тилида гапиришни бошладим. «Что вы говорите?» Мен эса ўзбекча гапиришда давом этдим. Ниҳоят, у «ёриди»: «Я не понимаю узбекский». «Унда ўзбек тилини биладиган ходимга беринг гўшақни...» Хайтовур, ўзбек тили, деганимдан уқиб олди шекилли, «сейчас», деб, шеригини чақирди... Салом-алиқдан сўнг вазиятни тушунтирдим, муаммо ҳал бўлди, қариндошим бемор ўглини навбатдаги кўриқдан ўтказиб кетди.

Мени дарров миллатчиликда айблашга шошилманг. Лекин, Ўзбекистонда давлат тилини билмаслигини уялмай айтиб, бунинг устига ўзига рус тилида гапиришни талаб қилаётганларни бир кўз олдингизга келтиринг. Айниқса, бун юкорида тилга олганим 40 йиллик ҳолат билан таққосласангиз, фикрингиз ўзгаришига ишонаман.

Яқинда бир гуруҳ фаоллар (*аксарияти маданият ходимлари*)нинг Ўзбекистон қонунчилигига ўзгартиш киритиб, рус тилига расмий тил мақоми бериш таклифи билан чиққанини ўқиб, улар орасида халқимиз севадиган, ардоқлайдиган шахсларнинг ҳам борлигидан рости лол бўлиб қолдим. Чунки соф ўзбекча исм-фамилиялари-да «ўрисча жаранг сонадиған» (*бу гализ жумлани ишлатишни ҳам, ишлатганларни ҳам ёқтирмасам-да, айни вазиятда қўллашни лозим кўрдим*) лар билан уларнинг ҳамфикр эканлигидан дилим ранжиди. Тўғри, бир менинг ранжидим ҳеч нарсани ўзгартирмайди, лекин жим турмаслик ҳам керак-ку.

Эҳтимол, улар, биз ўзбек тилига қарши эмасмиз, фақат рус тилига расмий мақом бериш таклифини (*аслида бу уларнинг талаби*) илгари сурдик, холос дейишлари мумкин. Хўш, шундай ҳам дейлик. Нима фарқи бор? Бу таклиф ўзлари каби ўзбек бўлса ҳам, ўзбекча қуйласа ҳам, оилада, яшаш тарзида русча аъёнларга содиқ бўлган яна қанча-қанча «фаолларни рухлантирадим?

Албатта! Ёки бу ёғи «Ўзингдан чиққан балога, қайга бораёй давога»ми?

Балки айримларга фарқи йўқдир, лекин шундай бўлгудек бўлса, рус тили расмий мақомдан осонлик билан, 40 йил аввалгидек, «иккинчи она тили» даражасига чиқиб олмайди деб ким кафолат бера олади? Ушанда бирор давлат идораси ёки муассасага ишимиз тушса, гўшақни ўзбек тилини биладиганга беринг, деёлмайди ҳеч ким. Айниқса, ўзбек тилини била туриб атайлаб русча гапирадиган «ўта маданиятли ўзбеклар» ҳам борлигини инobatта олсак, бунинг оқибатлари яхшиликка олиб келмайди.

«Рус тили орқали ўзбек миллати нафақат буюк рус маданияти, балки жаҳон маданияти ва илм-фани билан танишгани, ўзбек олимлари ва адиблари рус тили орқали дунёга танитилгани ҳамда дунёни танигани» каби важ-қарсонингизга қўз юмган ҳолда, «миллионлаб ўзбеклар рус тилини билмагани учун Россияда ишлаётганда қийналмоқда» деган иддаонингизга қандай бефарқ бўлиш мумкин? Қизиқ, сиз Россияда ишлаётган ватандошларимиз ҳақида қайғуряйсизми ёки уларни ҳам руслаштиришни истаяйсизми? Майли, сизнингча ҳам бўла қолсин. Нима, Россияда ишлаш учун ўз мамлакатда рус тилига қонуний мақом берилиши шартми? Ҳа, тилни билиш бошқа, ўрганиш бошқа, унинг расмий мақомга эга бўлиши бутунлай бошқа нарса. Бунни унутманг, жаноб «фаоллар».

Ўзбекистонда рус тили бўйича шундоғам ҳеч қандай муаммо йўқ. Истаган одам боласини рус тили боғча ва мактабларга беришяпти. Жамиятда ҳам русийзабон ҳамюртларимиз бирор муаммога дуч келишгани йўқ, келишмайди ҳам. Рус тилини сиёсийлаштириш, ундан қандайдир мафкура қуроли сифатида фойдаланмаслик керак.

Ундан кўра, юртимиз зиёлилари, санъат ва маданият арбоблари бир ёқадан бош чиқариб, ўзбек тилимизнинг том маънода Давлат тили даражасига олиб чиқиш учун ҳаракат қилишлари лозим. Қайсидир бошқа давлатнинг сиёсий қарашларини ифодаловчи пропаганда қутқуларига уммасдан, мамлакатимиз, миллатимиз, тилимиз раванки йўлида жиис бўлишимиз даркор! Ахир, айтишадик, бўлингани...

Усмонжон ЙЎЛДОШЕВ,
журналист

Ўқитувчи ўқувчига ўрناق бўлиши керак. Бола аввало ўқитувчисидан улғи олади, унга тақлид қилади.

Ҳурматингиз қани, ўқитувчи?

Ўқитувчининг ҳар бир дари ўқувчи учун занжир халқларидек ўзаро боғлиқ. Мабодо ўқитувчи бир соат дарсини қолдирдим, тамом. Билим деган пойдеворга дарз кетади. Ўша занжир узилиб қолади. Кейин соатлаб дарс ўтадим, қўшимча сабоқ берадим, фойдаси йўқ.

Синглимнинг назорат дафтарини кўздан кечириётим, она тили ўқитувчиси «хурмат» сўзидаги «х»ни «о»га алмаштириб ёзган, «таассурот» сўзидаги битта «с» харфини устидан чизиб ташлаган. Синглим «опа, сиз айтганингиз хато экан, ўқитувчим назорат берди», деди. Бу ҳолатни, тўғриси, нима деб оқлашни ҳам, фикр билдиришни ҳам билмай қолдим. Ахир, ўқитувчининг битта хатоси ўқувчига бир умр панд бериши мумкин-ку. Бугун икки фикр орасида қолган ўқувчи эртага дарсга бўлган қизиқишини йўқотмасмикан?

Биринчи синф пайтимда ўқитувчим ҳуснихатим жуда ёмон бўлгани учун қўлимга чизгич билан урган. Ҳозир эса, ҳуснихатим билан озми-кўпми мактан-сам арзийди.

Хўш, бугун-чи? Ўқитувчи ҳатто ўқувчига овозини баладрок қилиб гапиролмайди. Биласизми нега? Ота-онанинг ўзлари бу ҳуқуқни уларнинг қўлидан олиб қўйишган.

Қадимда фарзандларини устозга бериш чоғида ота-оналар «эти сизники, суяти бизники», дейишган. Балки бу бежиз эмасдир. Бугун ҳар қандай тартибсиз ўқувчи учун фақат ўқитувчи-тарбиячини айбдор санашга ўрганиб қолганмиз. Агар ўқитувчи ўз ўқувчисига жиддийроқ тарбия бергудек (*айби учун уришгудек*) бўлса, ўқувчи эртаси куни ота-онасини бошлаб келади.

Баъзи ўқувчилар ўз ўқитувчиси билан худди ошнасидай гаплашганини кўриб, ҳа, ўқитувчининг ўзи бунга шароит яратган экан-да, деб ўйлаб қоламан.

Тушлик пайти ишхонамининг ёнидаги ошхонага кирдим. У ерда ўқувчилар хо-ҳолаб қулишар, бири қўйиб-бири олиб гапиришарди. Ошпаз улардан нега дарс пайти бу ерда юришганини сўради. Улар бепарвогина жавоб беришди: «Эй, гапирасиз-да она, ўқитувчиларнинг ўзлари дарсга келмайди, дарсдан қочсақ-қочибмиз-да...»

Ҳурматга эга бўлиш ва уни сақлаб қолиш жуда мушкул. Энг ёмони, ўқитувчини ўқувчилар орасида ҳурмати йўқола...

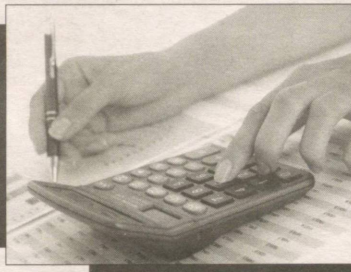
Гўзал ҒАЙРАТОВА

Фойда солиғи

Уни ҳисоблашда қандай харажатлар чиқариб ташланади?

МЧЖ шаклидаги қурилиш корхонасини бошқараман. Фаолиятим даврида корхона фойда солиғини ҳисоблашда турли тушунмовчиликларга дуч келаман. Жумладан, фойда солиғини ҳисоблашда корхонанинг қандай харажатлари чегириб ташланади, қандай тоифа харажатлар чегирилмайди? Шу ҳақда батафсил маълумот берсангиз?

Адҳам ЭШОНҚУЛОВ,
Қарши шаҳри

Фойда солиғини ҳисоблашда корхона харажатлари икки гуруҳга ажратилади. Унда корхонанинг маълум бир харажатлари фойда солиғини ҳисоблашда чегириб ташланса, бошқа харажатлар солиқ таркибиде қолади.

Тушунарли бўлиши учун буни сизнинг, яъни масъулияти чекланган жамияти шаклидаги қурилиш корхонасини мисолида кўриб чиқамиз.

Чегириладиган харажатлар

Айтайлик, корхона шаҳардаги кўп қаватли уйлardan бирини қурмоқда. Табиийки, лойиҳани амалга ошириши учун катор харажатлар мавжуд. Масалан, қурилиш материалларини харид қилиши, транспорт воситалари учун ёнилги ва эҳтиёт қисмлари сотиб олиши, бажарилаётган хизматлар учун ишчи-ҳодимларга ойлик-маош тўланиши зарур. Бунинг устига ҳисобга олинадиган асосий воситалар ва номоддий қийматликларнинг амортизация харажатлари ҳам бор. Бу каби харажатлар корхонанинг фойда солиғини ҳисоблашда чегириб ташланади. Бундан ташқари,

лойиҳани амалга ошириш жараёнида ўзга юридик ва jisмоний шахсларнинг транспорт хизматларидан ёки техник ходимларидан фойдаланаётган бўлса, булар ҳам солиқ ҳисоблашда чиқариб ташланади.

Чегирилмайдиган харажатлар

МЧЖнинг фойдасини аниқлашда қуйидагилар чегирилмайдиган харажатлар гуруҳига кириди: табиий камайиши нормаларидаги ортиқча йўқотишлар ва бузилишлар, яъни цемент ёки оҳак эътиборсизлик туфайли яроқсиз ҳолга келса, йўқотилган маҳсулот учун қилинган харажат чегирилмайди.

Бундан ташқари, хизмат мақсадида ходимнинг шахсий автотранспортдан фойдаланганлиги учун қонун ҳужжатларида белгиланган нормалардан ортиқча тўланган тўловлар, ҳомийлик ва хайрия ёрдами тарзидаги маблағлар учун қилинган харажатлар ҳисобга олинмайди.

Шунингдек, кредит шартномасида муддатли қарзлар учун назарда тутилган ставкалардан ортиқча бўлган, тўлов

муддати ўтган ҳамда узайтирилган кредитлар бўйича фойзалар, лойиҳалардаги ва қурилиш-монтаж ишларидаги камчиликларни, шунингдек, объект ёнидаги омборгача ташиб келтирилиши чоғида юз берган бузилишлар бўйича харажатлар, айбдорлари аниқланмаган ўғрилиқлар ва камомадлардан ёки зарур суммаларнинг ўрнини айбдор тараф ҳисобидан қоплаш мумкин бўлмаганда қўрилган зарарлар, текширувлар натижаларига кўра қўшимча ҳисобланган солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар фойда солиғини ҳисоблашда чегирилмайди.

На корхонага, на бюджетга...

Хулоса қилиб айтганда, фойда солиғи солинадиган база — жами даромаднинг чегириб ташланмаган харажатлардан қолган қисмидир. Чегирилмайдиган харажатларнинг ортиб кетиши корхона фойдаси камайишига олиб келади.

Қашқадарё вилояти давлат солиқ бошқармаси Жамоатчилик билан алоқалар ва ҳуқуқий ахборот шўъбаси

ТАБИАТ

ЭКОЛОГИК ҲУҚУҚБУЗАРЛИК —

Жамиятга катта хавф

Ҳозирги пайтда дунёнинг қайси бир минтақасини олиб қараманг, инсон ҳаёти учун катта хавф туғдираётган экологик вазиятни бартараф қилишдек оғир муаммолар ўз ечимини кутаётганига гувоҳ бўламиз.

Табиатни муҳофаза қилиш масаласи, экологик муаммолар бизни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Экологик талабларга доимо риоя қилиш фақатгина илгиримой-иктисодий, ҳуқуқий масала бўлиб қолмай, балки экологик сийёсатнинг асосига айланиши лозим. Чунки ушбу муаммолар мамлакатимиз эртаси билан бевосита боғлиқ.

Ўзбекистон Конституциясининг 55-моддасига кўра, «Ер, ер ости бойликлари, сув, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ҳамда бошқа табиий захиралар умуммиллий бойликдир, улардан оқи-

лона фойдаланиш зарур ва улар давлат муҳофазасидадир». Ўзбекистон Республикасининг «Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги ҳамда «Ер ости бойликлари тўғрисида»ги қонунларида ҳар бир шахснинг қулай атроф-муҳитга бўлган ҳуқуқлари ва экологик ҳуқуқбузарликдан унинг соғлиғига ва мулкига етказилган зарарнинг бартараф этилиши кафолатланиши белгиланган.

Хўш, бу қонунлар бугун ишляптими? Атроф-муҳит билан боғлиқ меъёрий ҳужжатларни кимлар бузмақда?

Экология соҳасидаги жиноятлар учун жавобгарликни кўзда тутувчи жиноят қонунчилигини амалиётда қўллаш шунини қўрсатмоқдаки, улар умумий жиноятчилик миқдоридан фақат 0,1 фоизни ташкил қилади. Уларнинг ичида эса энг кўпини — 80 фоизини экинзор, ўрмон ёки бошқа дов-даракларга шикаст етказиш ёки уларни нобуд қилиш жинояти ташкил қилади.

Мамлакатимизда табиий муҳитни муҳофаза этиш, унинг ресурсларидан оқилона фойдаланиш бевосита Ўзбекистон Республикасининг қонунлари,

табиатни муҳофаза қилиш, атмосфера ҳавосини асраш ва ундан фойдаланиш, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар, ер, сув қонунчилиги, ер ости бойликлари қонунчилиги ва бошқа қонуний ҳужжатлари билан тартибга солинади. Экология соҳасидаги жиноятларнинг предмети табиий ҳолатдаги, табиий муҳитнинг турли компонентлари (масалан, ёввойи ҳайвонлар, қушлар, балиқлар, ёввойи ҳолда ўсаётган ўрмон ва бошқалар) ҳисобланади. Предмет сифатида табиий муҳитнинг алоҳида компонентлари ҳам бўлиши мумкин. Уларга инсон меҳнати сарфланган бўлса-да, улар табиий муҳитдан ажратиб олинмаган, фақат уларга ўзини ростилаб олиш учун ёрдам берилган. Масалан, кейинчалик ўрмон ёки зовурларга қўйиб юбориш учун кичик балиқларни ёки ёввойи ҳайвонлар болаларини парваришlash ва шу қабилардир. Шундан келиб чиққан ҳолда, экология соҳасидаги жиноятлар предметининг моҳияти бевосита уларни иктисодий соҳасидаги жиноятлардан фарқлайди.

Экология соҳасидаги жиноятларнинг объектив томони кўп ҳолларда ўзининг турли хил атроф-муҳитни муҳофаза этиш ва табиатдан фойдаланиш қондаларини ҳаракат ёки ҳаракатсизлик орқали бузилиши билан тавсифланади. Бунда экология соҳасидаги жиноятларнинг барчаси зарурий белги сифатида маълум бир оқибатлар келтириб чиқаришини назарда тутаяди.

Жавохир ҚУРБОНОВ,
ИИВ Академияси
3-босқич курсанти

ЭШИТДИНГИЗМИ?

Яйловлар энди кимга тегишли?

Яйловлардан фойдаланганлик учун ҳақ энди ер солиғи ёки ижара ҳақи тарзида ундирилади. Бу 20 май куни эълон қилинган Ўзбекистон республикасининг «Яйловлар тўғрисида»ги Қонунида белгиланган.

Ҳужжатга мувофиқ, яйловлар чорва моллари учун озуқа бўлган ўсимликларнинг табиий қопламига эга ерлардир.

Тоғдаги яйловлар мавсумий бўлиб, улардан йилнинг фақат муайян вақтида фойдаланилади.

Яйловлардан фойдаланувчилар яйловлардан биргаликда фойдаланиш ҳамда уларни муҳофаза қилиш учун яйловлардан фойдаланувчилар бирлашмаларини ташкил этишга ҳақли.

Яйловлар доимий эгалик қилишга, ижарага ва вақтинча фойдаланишга ҳоқимларнинг қарорига кўра берилиши мумкин.

Ўрмон фонди ерларида яйловлардан давлат ўрмон хўжалиги органларининг рухсатномаси бўйича фойдаланилади.

Яйловлардан фойдаланганлик учун ҳақ ер солиғи ёки ижара ҳақи тарзида ундирилади.

Яйловлардан фойдаланиш ҳуқуқи қуйидаги ҳолатларда тугатилади:

- юридик шахс тугатилганда;
- jisмоний шахс вафот этганда;
- яйловлар берилган муддат тугаганда;
- бошқа мақсадда фойдаланилганда;
- оқилона фойдаланилмаганда;
- яйлов ерлари давлат ва жамият эҳтиёжлари учун олиб қўйилганда;
- яйловлардан фойдаланишдан икитибрий расишида воз кечилганда.

БИЛАСИЗМИ?

Автомашина қандай ҳолатларда тўхтатилади?

Йўл-патрул ходими томонидан транспорт воситалари қуйидаги асосларга кўра тўхтатилиши мумкин:

- йўл ҳаракати қондаларининг бузилиши визуал кузатувда аниқланганда ёки махсус мослама ёрдамида қайд қилинганда;
- транспорт воситаси, ҳайдовчи ёки йўловчи қидирувда эканлиги, йўл транспорт ҳодисаси ёки бошқа ҳуқуқбузарликка алоқадор эканлиги тўғрисида маълумотлар мавжуд бўлганда;
- йўл транспорт ҳодисаси, ҳуқуқбузарлик содир этилганини кўрган ҳайдовчи ёки йўловчидан ҳодиса тафсилотига оидлиқ киритиш зарурати юзага келганда;
- ваколатли давлат органлари ёки мансабдор шахсларнинг ҳаракатни четлаш ёки тақиқлаш бўйича кўрсатмаларини бажариш жараёнида;
- транспорт воситасидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда фойдаланиш зарурати юзага келганда;
- махсус тадбирларни ўтқизиш жараёнида;
- транспорт воситасидан фойдаланиш ва бошқариш ҳуқуқини берувчи, шунингдек, транспорт воситаси ва олиб кетилаётган юкларга онд ҳужжатлар мавжудлигини текшириш учун.

ЙПХ ходими томонидан бошқа асосларга кўра транспорт воситаларининг тўхтатилиши тақиқланади.

Алфия вазирлигининг
«Ҳуқуқий ахборот» телеграмм канали

Ўзига хос даврлар

Эрта давр. Ўспиринларда бадандан кечадиган ўзгаришлар билан характерланади. Улар иккиламчи жинсий аъзоларнинг ривожланишини қизиқиш билан кузатадилар. Бу даврда ўспирин ота-онанинг жамиятдаги ўрнига бошқача баҳо бера бошлайди.

Ўрта давр. Бўй чўзилиши максимал тугаганидан сўнг 1,5 йил давом этади, яъни кизларда 13-15, ўғил болаларда 16 ёшгача. Ўспиринларда бу даврда мустақилликка эришиш ҳисси устунлик қилади, ақлий ривожланиш тезлашади, келажак тўғрисида фикр юритиб, ҳар хил режалар туза бошлайди.

Кечки давр. 16-18 ёш. Ўспиринлар бу даврда бўлажак таълим ва иш жойи тўғрисида кўпроқ ўйлай бошлайди. Кўпчилик ўспиринларда ўз ахлоқ кодекслари ва жинсий етуқликларига ишонч пайдо бўлади.

Балоғат ёши — жисмоний ҳолат жадаллашуви, психосоциал ривожланиш ва организмда юз берувчи турли хил ўзгаришларни ўз ичига олган давр. Бу қиз болаларда 10 ёш, ўғил болаларда 12 ёшдан бошланади. Балоғат даврининг тугалланиши катта одамга хос бўлган жисмоний, ақлий, эмоционал хусусиятлар намоён бўлишига боғлиқ.

Тиббий муаммолар

Балоғат ёшида моддалар алмашинуви, эндокрин безлар ва асаб тизимининг таранглашуви натижасида шартли рефлекслар стабилизацияси қийинлашуви, психоневрозлар ривожланиши кузатилади. Вегетатив нерв тизиминида функционал бузилишлари: юрак соҳасида санчик, тахикардия.

Жинсий ривожланиш бошланиши билан жинсий аъзолардаги турли нуқсонлар ҳам аниқлана бошлайди: дисменорея, аменорея, гипо ва гипертиреоз, семириш каби салбий ҳолатлар кўриниш беради.

Зарарли одатлар

Катта бармоқни сўриш — катта ёшдаги болаларда бу ривожланмаслик белгиси ҳисобланади ва тишларнинг нотўғри ўсишига олиб келади. Бармоқни сўриш орқали бола унга нисбатан эътибор қамайиб кетганини кўрсатади.

Дудукланиш — бирламчи ва иккиламчи бўлади. Бу стресс ҳолатда конфликтлар ўсмирларда дудукланиш кучайишига сабаб бўлади.

Мастурбация — жинсий қаноатланиш мақсадида ташқи жинсий аъзоларга тегиниш. Агар ўсмирда бу ҳолатга қизиқиш ва интилиш кучли бўлса, ота-она томонидан назорат йўқлиги ва қарама-қарши жинс билан мулоқотда муаммолар борлигини аниқлатади.

Ўсмирлик давридаги зарарли одатлар кайфияти паст, депрессияга мойил ўсмирларда кўпроқ учрайди. Шунинг учун болада яхши кайфиятни пайдо қилиш, эътиборни қайтариш билан зарарли одатларни бартараф қилиш мумкин. Айниса шифокорлар ўсмирлар билан катталардек муомалада бўлиши керак.

Ақлий ва психосоциал ривожланиш

Ўспиринлик даврида ақлий ва психосоциал ривожланишнинг тезлашуви ўзига хос кечади. Улар ўз ёшларига мос бўлган жисмоний ва эмоционал зарурат билан фарқланади. Ўспирин ёшда касалликка бўлган жавоб реакцияси ҳам ёш болаларникидан фарқ қилмаса-да, уларнинг психик ривожланиш даражаси касалликнинг кечиши ва оқибатига ўз таъсирини кўрсатиши мумкин.

Хулқдаги ўзгаришлар

Тишларни ғижирлатиш (бруксизм) — очик намоён қилинмаган ғазаб ёки тушунмовчилик туфайли келиб чиққан таранглик. Ғазабни намоён қилишнинг бошқа йўлини кўрсатиш орқали ўсмирни бу ёмон одатдан чалғитиш мумкин.

ЎСМИРЛИК ДАВРИ МУАММОЛАРИ

Абдуқахор САМАДОВ,

Тошкент тиббиёт академияси

2-сон болалар касалликлари кафедраси ассистенти

ГЎЗАЛЛИК

Фойдали ниқоблар

Ёғли юз териси учун

Асалли ниқоб. 1 дона тухум оқи 1 чойқошиқ асал билан аралаштирилади. Сўнг 1 чойқошиқдан сут ва лимон шарбати ва бир неча томчи бодом ёғи қўшилади. 20 дақиқа давомда юзга суртиб қўйилади. Юз териси тиниклашиб, равшанлашади.

Помидорли ниқоб. 1 дона помидор кирғичдан ўтказилади. 1 чойқошиқдан лимон ва сабзи шарбати қўшиб, аралаштирилади. Ниқобни юзга ўн дақиқа ушлаб тургач, илик сувда ювиш лозим. Кейин озиклантирувчи крем суртилади.

Қуруқ юз териси учун

Творогли ниқоб. 1 чой қошиқдан творог ва кефир ярим чой қошиқ асал билан яхшилаб аралаштирилади. Ниқобни тозаланган юзга суртгач, 20 дақиқадан сўнг қайнатиб олинган илик сувда ювилади.

Бананли ниқоб. Яримта банан санчки билан эзилади. Пюре ҳолига келган бананни нафақат юз, балки бўйин терисига ҳам суртиш мумкин. 15-20 дақиқадан сўнг илик сувда ювиш лозим.

Нормал юз териси учун

Мойчечакли ниқоб. Мойчечак, наъматак ва ялпиз ўсимликларининг ҳар биридан 1 ошқошиқдан олиб, ярим литр қайнаган сувга дамланади. Бироз илтиқач, доқадан ўтказиб, алоҳида идишга солиб, 3-4 қават доқани дамламада намлаб, юзга қўйилади. 10-15 дақиқадан сўнг доқани олиб, юз учун мўлжалланган, таркибда А витамини бўлган крем суртилади.

Гуручли ниқоб. 1 ош қошиқ гуручни қажвамайдалагичдан ўтказиб, 1-2 ошқошиқ сут билан аралаштирилади. Ниқобни юз терисига суртиб, 15 дақиқадан сўнг илик сувда чайилади.

ТАБИАТ ДОРИХОНАСИ

Ўрикнинг фойдали хусусиятлари

Ўрик меваси гиповитаминоз ёки авитаминозда ва камқонликда яхши ёрдам беради. Шунингдек, саратон хасталигида ҳам саломатликни мустаҳкамлайди. Бу ажойиб, иштаха очувчи мева организмнинг турли хасталикларга қарши курашиш қобилиятини оширади.

Ўрик қокисини қайнаган сувда дамлаб ичиш жуда фойдалидир. Туршакни юрак санчиги, нафас йўллари ялтиғаниши, кўкйўтал ва иситмаси бор беморлар мунтазам истеъмол қилиши мумкин. Ўрик туршагидан шарбатлар тайёрлаб истеъмол қилсангиз, танангизни фойдали ва зарур моддалар билан таъминлайсиз.

Ибн Сино ўрик ва унинг туршагидан мёда-ичак фаолиятини яхшилашда фойдаланган бўлса, халқ таъбаотида хафакон ва юрак хасталикларини даволашда ишлатилган.

Ўрик истеъмол қилиш кишининг умумий аҳолига ижобий таъсир кўрсатади. Юрак-қон томир ва ошқозон-ичак касаллигига чалинган ёки ортикача вазндан азият чекувчи кишилар мазкур мевага кўпроқ эътибор қаратишлари лозим.

Ҳар куни ундан атиги 100 грамм тановул қилиш орқали мунтазам ич келишига эришиш ва ичаклардаги газдан халос бўлиш мумкин. Темир моддасига бойлиги туфайли унинг 100 грамми 250 грамм жигарнинг ўрнини босади.

Ўрик семиришга қарши парҳез махсулоти сифатида ейилади.

Миянинг фаолиги учун магний ва фосфорга бой ушбу мевани истеъмол қилиш тавсия этилади. Унинг таркибидаги магний юқори қон босимини пасайтиришда ҳам кўл келади.

Эслатма: Қандли диабетта чалинган беморлар шифокор билан маслаҳатлашиб, сўнг эса уни истеъмол қилиш керак. Панкреатит касаллигида икки донадан ортик ўрик истеъмол қилиш тавсия қилинмайди. Бундан ташқари, ўрик аллергияни ҳам чакириши мумкин, шу сабабли, айниса ёш оналар уни эҳтиёткорлик билан истеъмол қилишлари керак.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

МАСЛАҲАТ

Ёзда тез-тез совуқ сувда ювиниб турсангиз, юрагингиз, жигарингиз иш фаолияти яхшиланади.

Ширгуруч инсон умрини узайтиради, эркаклик уруғини кўпайтиради.

Шукроналик

Маъруф ишдан ҳориб чиқди. Аёлининг «ҳалиги, уйда айтарли ҳеч нарса қолмади, агар иложингиз бўлса ишдан қайтаётганингизда бозорга кириб чиқинг» дегани ёдига тушди-ю, юраги эзилиб кетди. У бугун маош олиши керак эди... аммо аксига олиб ишхонада маош берилмади. Энди нима қиламан? Маъруфнинг боши қотди. Аллоҳга таваккал қилди-ю, уйи томон жўнади. Эшик олдида уни кутиб олган Солиҳа эрининг қўлларини бўш, кўзларини маъюс ҳолда кўрди-ю, ҳаммасини дарров англади.

— Ассалому алайкум. Чарчамадингизми?
— Ва алайкум ассалом. Яхшиман. Ўзинг кийнамадингми... Аксига олиб бугун маошимни беришмади-я... Уйда ҳеч нарса қолмади дегандинг. Бозорга ҳам кироладим...

Маъруф кун бўйи рўза тутган аёлига бирор егулик олиб келолмаганидан юраги тилкапора бўлар, уятдан ўзини кўярга жой тополмасди.

Солиҳа эса эрига табассум билан жавоб қайтарди:

— Майли. Қайтанга яхши бўлибди, уйимиз Расулдуллоҳнинг уйига ўхшабди, дадаси! — дея жилмайди.

Улар шу туришда ҳам жуда бахтли эдилар!

Бу вақтда эса кўшни хонадонда тўкин дастурхон ёзилган, ифторлик қилиш учун казо-казолар меҳмонга чақирилган, аммо келганларнинг биронтаси ҳам рўза тутмаган эди...

azon.uz

ПАЗАНДАЛИК

Бақлажонли димлама

Бақлажонлар билан димлаб тайёрланган бу таомнинг гўшти жуда юмшаб пишади. Кавказ ошхонасига тегишли бу таом сизга ҳам ёқishi аниқ.

Зарур масалликлар: гўшт, пиёз, ўсимлик ёғи, булғор қалампери, аччиқ қалампир, саримсоқ пиёз, помидор, баклажон, помидор пастаси ҳамда туз ва мурч.

Тайёрланиши: гўшт ўртача қатталикда, тўрт-бурчак шаклда тўғраб олинади. Пиёз эса ярим халқа қилиб тўғраллади. Гўштни тоғорачага солиб, устидан пиёз, 2 ош қошиқ ўсимлик ёғи солиб, туз ва мурч сепилади. Аралаштириб, 20 дақиқа тиндириб қўйилади.

Баклажон ва булғор қалампирини қатта-қатта, аччиқ қалампир ва саримсоқ пиёз эса майда қилиб тўғраш керак. Помидорларни иккига бўлиб, қирғичдан чиқариб олинади. Пўсти ташлаб юборилади.

Қозонга ёғ қуйиб, қиздириб, гўшт билан пиёз солиниди. Гўшт кизаргунинга қадар қовуриб, сўнг бир стакан сув қуйилади ва оловни пасайтириб, гўшт юмшагунинга қадар димлаб пиширилади. Сўнг булғор қалампирини, аччиқ қалампир, помидор, помидор пастаси, саримсоқ пиёз солиб аралаштирилади. Беш дақиқа димлаб пиширилади. Сўнг баклажонларни солиб, ўртача оловда 25-30 дақиқа давомида димлаб пиширилади.

Тайёр бўлишига 2 дақиқа қолганда, тўғралган кўқатларни солиб, табга кўра қараб, туз сепилади. Ёқимли иштаҳа!

Манба: zira.uz

МАСЛАҲАТ

■ Болалар кийимида тез-тез шоколаддан қолган доғ пайдо бўлади. Уларни ювишдан аввал бироз шўр сувга солиб қўйинг. Сўнгра илик сувда чайиб оласиз.

■ Кийимлардаги қизил ва сарик доғларни лимон кислотаси билан тозалаш мумкин.

■ Оқ кийимлардаги доғни машҳур фирмаларнинг оқартиргичида эмас, балки табиий усуллар ёрдамида кетказишга ҳаракат қилинг. Оқартиргичлар яхши самара беради, лекин мато шикастланиб тезда чирийд.

ТАБАССУМ 😊

ЙПХ ноziри автомобилни тўхтади:

— *Хурматли ҳайдовчи, сиз ҳозиргина пиёдага йўл бермай қайрилдингиз...*

— *Йўз-е, бўлиши мумкин эмас! Мана машинада видеорегистратор бор...*

Видеорегистратордаги ёзувни синчковлик билан текшириб чиққан ЙПХ ноziри ҳайдовчининг пиёдага йўл берганини кўрди.

Лекин видеоёзувда кун бўйи қилingan 4 та қонда-бузарликни ҳам кўриб, улар учун жарималар қозғонини ҳайдовчи-га топишди.

ЖАВОҲИР

Усмон АЗИМ

КУЗ КЕЧАСИ

*Хазонрез. Қуз етди юракка —
Маромни бузди.
Заъфарон юлдузлар қўлмакда —
Қўкда ҳам қузми?*

*Шамолда шовуллаб дарахтлар
Тунга таралди...
Незадир йиглади бир одам —
Кўнгул яралди.*

САВОЛ

Минтақага хос касаллик

Америка шифокорлари телевизорнинг инсонларга салбий таъсири тўғрисида тажрибалар ўтказди. Уларнинг аниқлашича телевизор ёнида кўп ўтириш кўз касалликларини келтириб чиқарар экан. Улар бу ҳолат яна бир минтақага хос бўлган касалликни келтириб чиқармоқда дея маълумот беришди.

Савол:

Бу қандай касаллик?

Жавоблар келгуси ҳафтанинг сешанба куни соат 15:00 га қабул қилинади.

Электрон манзил: info@od-press.uz

Телефон: 0 (371) 234-91-82

Telegram: (+99897) 444-80-84

20-сондаги саволнинг жавоби қуйидагича:

Турклар «шайтон овози», немис денгизчилари «муссон шамоли» ва инглизлар «энг бахтсиз кишилар овози» дея таърифлашган овоз бу — хуштак чалишдир.

Саволга Таваккал Ашуралиев, Азмиддин Раҳматуллаев, Зарина Воҳидова ва Санобар Йўллошева тўғри жавоб йўллади.

КАРИКАТУРА

OILA
DAVRASIDA
Ilmoyiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

«Оила даврасида» газетаси тахририяти» масъулияти чекланган жамияти

Бош муҳаррир
Хусниддин БЕРДИЕВ

МУАССИСЛАР:

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Республика кенгаши;
Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши;
Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси;
Ўзбекистон ёшлар иттифоқи марказий кенгаши;
«Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси;
«Ўзбекистон почтаси» акциядорлик жамияти;
«Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси;
Акциядорлик тижорат «Алоқабандо»;
«Оила» илмий-амалий тадқиқот маркази.

Газета тахририят компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Газетада интернет материалларидан ҳам фойдаланилган.

Газета 2012 йил 20 апрелда Ўзбекистон Матбуот ва аборот агентлигида 0814-рақам билан рўйхатга олинган.
«Шаро» нашриёт-таърифи акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41.

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ:

Танзила Норбоева, Қаҳрамон Қуронбоев, Шавкат Жавлонов, Қудратилла Рафиқов, Коммуна Ирисбекова, Дилором Тошмухамедова, Ином Маждидов, Элмира Боситхонова, Мизроб Бўронов, Муродулло Холмухамедов, Муҳаммадҷон Қуроно

Тахририят манзили: Тошкент шаҳри, 100000. Амир Темури 1-тор кўчаси, 2-уй.
Тел/факс: 234-83-45. E-mail: info@od-press.uz

Найбағчи — Б. Насибов
Саҳифаловчи — Х. Фабуллаев

Буғуртма: г-537 ISSN 2181-6190 Обуна индекси — 193

Адади: 2971 нуска. Нарҳи: келтишув асосида.

Қоғоз бичими А-3, ҳажми 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилган.

Чоп этишига топширилди: 19:00

121456